Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”
Facultatea de Istorie
Departament Istorie

Francofonia. Cultură şi politici internaționale

Titular curs/seminar: lect.univ.dr. Gabriel Leanca
Specializarea: nivel master, Master Relații, instituții, organizații internaționale
An de studiu, semestru: an I/semestrul II
Număr de ore de curs/seminar: 1/1

Obiectivele cursului:
a) familiarizarea studenților cu obiectivele Organizației Internaționale a Francofoniei, din care România face parte (vezi şi situl internet: http://www.francophonie.org/); b) studierea raportului dintre cultură şi relații internaționale, cu un accent, inclusiv dintr-o perspectivă diacronică, pe problema diversității în cadrul sistemului internațional; c) aprofundarea relațiilor culturale şi politice româno-franceze.
Metode de predare: prelegere
Mod de evaluare: prezentarea unui referat extins în cadrul seminarului/prezență/activitate seminar

Tematica cursului:

1-2. Universul de discurs:
• francofonie, francofilie, relații internaționale, organizarea spațiului de negociere, organizațiile internaționale şi rolul lor în funcționarea sistemului internațional;
• conceptul de mondializare.

3. Instituțiile internaționale francofone :
• istoric, misiune, structură şi discurs (a. pacea, democratia, drepturile omului şi dezvoltarea durabilă ; b. diversitatea culturală şi lingvistică ; c. participarea francezilor şi a francofonilor în cadrul instituțiilor internationale (ONU) şi geopolitica francofoniei.

4. Motoarele francofoniei (identitate lingvistică şi culturală/francofonie politică):

• Franța, Canada (Quebec), țările francofone din Africa;

• cazul Europei Centrale şi Orientale (România, Polonia, Rusia, Bulgaria, Grecia).

5-6. Tradiția franceză în orizontul relațiilor internaționale:

• puissance traditionnelle de contrainte sau puissance d'attraction et de séduction culturelle et idéologique- istoria unui mod de a conceptualiza relațiile internaționale;

7. Diplomația culturală :

• conceptul de diplomație culturală şi raportul cu diplomația tradițională

8-10. Tradiția culturală româno-franceză:

• formarea elitelor româneşti în Franța

• personalități ale culturii române de limbă franceză (Vasile Alecsandri, Dora d'Istria, Anna de Noailles, Martha Bibescu, Elena Văcărescu, Constantin Brâncuşi, George Enescu, Emil Cioran, Eugène Ionesco, etc)

• personalități ale culturii franceze şi România (Edgar Quinet, Jules Michelet, André Bellessort, Emmanuel de Martonne, Paul Morand, Paul Henry, Charles Diehl, Henri Focillon, Roland Barthes, Dominique Fernandez, etc)

• expozițiile universale

11-13. Tradiția politică româno-franceză:

• de la politica de împărțire teritorială a Imperiului otoman la politica naționalităților

• competiția franco-germană pentru influență la Bucureşti înainte de Primul Război Mondial

• România şi sistemul securității colective

• Charles de Gaulle şi România

14. Franța şi schimbarea de linie a României în relațiile internaționale după 1989

• integrarea României în Organizația Internațională a Francofoniei, un pas preliminar în integrarea euro-atlantică

Tematica seminarului:

1-2. Sistem international sau Mari Puteri : o dezbatere ;
3-4. Interes național sau interes de stat: o dezbatere ;
5-6. Inserția franceză în geopolitica Europei Centrale şi Orientale : geografie politică şi culturală ;
7-8. Raportul dintre dimensiunea culturală şi dimensiunea politică în demersul de politică externă francez ;
9-10. Imaginea Franței în România ;
11-12. Imaginea României în Franța ;
13-14. Relația politică România-Franța, o legătură asimetrică ?

Bibliografie (selectivă):

Jacques Barrat, *Géopolitique de la francophonie*, Paris, PUF, 1997 (CCF).

Marin Bucur, *Jules Michelet şi revoluționarii români în documente şi scrisori de epocă (1846-1874)*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1982.

François Chaubet, « L'alliance française ou la diplomatie de la langue (1883-1914) », *Revue historique*, nr. 632, t. 4, 2004, p. 763-785 (Cabinet Corp H).

Suzanne Citron, *Le mythe national. L'histoire de France en question, Etudes et documentation internationales*, Paris, 1989 (CCF).

Xavier, Deniau, *La francophonie*, Paris, PUF, 1992 (CCF).

Pompiliu, Eliade, *Influența franceză asupra spațiului public dans România. Originile. Studiu asupra stării societății româneşti în vremea domniilor fanariote*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2000.

Dominique Fernandez, *Rapsodia română*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2000.

André Godin, *Une passion roumaine. Histoire de l'Institut Français de Hautes Études en Roumanie (1924-1948)*, Paris 1998 (CCF).

Michel Guillou, *Francophonie-Puissance*, Éd. Ellipses, 2005 (Cabinet Corp H).

V.V. Haneş, *Formarea opiniunii franceze asupra României în secolul al XIX-lea*, vol. I-II, Bucarest, 1929.

Gabriel Leanca (éd.), *La Politique Extérieure de Napoléon III*, Paris, Éditions L'Harmattan, 2011.

Dan Constantin Mâță, *Relațiile franco-române în perioada 1964-1968. Dialog în anii destinderii*, Iaşi, Editura UAIC, 2011.

Thierry de Montbrial, *Jurnal românesc*, Bucureşti, RAO, 2012.

Louis, Réau, *L'Europe française au siècle des Lumières*, Paris, Albin Michel, 1938 (Institut Xenopol).

Antoine de Rivarol, *Discurs despre universalitatea limbii franceze; urmat de Maxime, reflecții, anecdote şi cuvinte de duh*, Institutul European, 2003.

Edward W. Said, *Orientalism. Concepțiile occidentale despre Orient*, Timişoara, Ed. Amacord, 2001.

Ana-Maria Stan, *Relațiile franco-române în timpul regimului de la Vichy 1940-1944*, Cluj-Napoca, Agronaut, 2006.

Laurențiu Vlad, *Imagini ale identității naționale. România şi expozițiile universale de la Paris, 1867-1937*, Éd. Meridiane, Bucureşti, 2001.

Martin, Wight, *Politica de putere*, Editura Arc, 1998.

Michel, Winock, *Vocile libertății. Scriitorii angajați din secolul al XIX-lea*, Chişinău, Editura Cartier, 2003.

Alexandru Zub, *La sfârşit de ciclu. Despre impactul revoluției franceze*, Institutul European, Iasi, 1994.